

panorama

DZIENNIKA ŁÓDZKIEGO

Rok XIX Łódź, niedziela 6 i poniedziałek 7 września 1964 roku Nr 213 (5522)

Dziś w Warszawie odbywa się ogólnopolskie święto plonów

Przodujący rolnicy i pracownicy nauki udekorowani w Belwederze odznaczeniami państwowymi

Kilkadziesiąt tysięcy przedstawicieli wsi z całej Polski zajmie dziś miejsca na trybunach warszawskiego Stadionu 10-lecia, aby wziąć udział w ogólnopolskim święcie plonów. Będą to dożynki szczególnie uroczyste, przypadające bowiem w okresie obchodów 20-lecia Polski Ludowej i dokładnie w dniu

20 rocznicy ogłoszenia historycznego dekretu o reformie rolnej.

O godzinie 10 rano spodziewane jest przybycie gospodarza dożynek, któremu zostanie wręczony okazały bochen chleba z nowego ziar.

Święto plonów będzie okazją do podsumowania dorobku naszego rolnictwa i całej wsi w latach Polski Ludowej. Nie bez słuszności nazwane je więc „dożynkami dwudziestolecia”.

W przeddzień tradycyjnych obchodów ogólnokrajowych dożynek, w godzinach wieczornych 5 bm. odbyła się w Belwederze dekoracja blisko 100 przodujących rolników i pracowników rolnictwa oraz pracowników naukowych instytutów i zakładów doświadczalnych wysokimi odznaczeniami państwowymi nadanymi przez Radę Państwa.

Dekoracji dokonali: I sekretarz KC PZPR Władysław Gomułka i przewodni-

czący Rady Państwa Edward Ochab.

W uroczystości udział wzięli członkowie najwyższych władz partyjnych i państwowych — Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Marian Spychalski, Mieczysław Jagielski, Czesław Wycech, Stanisław Kulczyński, Bolesław Bierut.

(A) Dalszy ciąg na str. 2

Poszukiwanie nowych źródeł energii elektrycznej

- W przyszłej 5-latce turbiny gazowe
- Po 1975 roku pierwsza atomowa elektrownia

Od kilku lat w instytutach naukowych resortu górnictwa i energetyki prowadzone są prace badawcze nad uzyskaniem nowych źródeł energii elektrycznej. Zalicza się do nich m. in. turbiny gazowe, elektrownie atomowe, generatory magneto-hydrodynamiczne, itp.

W nadchodzącej 5-latce planuje się budowę pierwszej w kraju elektrowni z turbinami gazowymi na paliwo płynne, o mocy rzędu 50 megawatów. Budowę pierwszej polskiej elektrowni jądrowej, opartej o doświadczenia pracujących już reaktorów atomowych w Świerku k. Warszawy, planuje się na okres po roku 1975.

W tej chwili w skali laboratoryjnej prowadzi się prace badawcze nad generatorami magneto-hydrodynamicznymi.

Prezydent Tito złoży wizytę na Węgrzech

Jak podała Agencja Tanjuga, prezydent Jugosławii i sekretarz generalny Związku Komunistów Jugosławii J. Broz-Tito, złoży oficjalną wizytę na Węgrzech w dniach 11-16 września br.

Prezydent Tito przybędzie na zaproszenie przewodniczącego Rady Prezydialnej WRL I. Dobi i I sekretarza Komitetu Centralnego Węgierskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej, premiera J. Kadara.

W 25 rocznicę bitwy nad Bzurą

Polegli na polu chwały...

8 września 1939 r. w godzinach popołudniowych 4 kompania 69 pp pod dowództwem por. Kępy ruszyła do natarcia z rejonu Topoli, rozpoczynając największą w historii kampanii wrześniowej bitwę — tzw. bitwę nad Bzurą. Przez osiem dni połączone armie „Pomorze” i „Poznań” prowadziły działania zaczepne, dezorganizujące operacyjne plany wroga.

„Proszę wybaczyć, że odzywam się do Pana osoba zupełnie obca. Ale zmusza mnie do tego wielka prośba. Otóż zginął nam braciśzek w 1939 roku i to bez śladu. Szukaliśmy dotąd wszędzie między żyjącymi, ale beznaście. Teraz myślę: może pomiędzy tymi licznymi mogiłami bohaterów będzie i jego mogiła? Czy nie byłoby wielką trudnością, gdyby Pan ze swymi wychowankami dopomógł nam odnaleźć zaginionego braciśka? Bo właśnie brat służył w 17 Dywizji w Gnieźnie. Bylibyśmy Panu bardzo wdzięczni, gdyż już jednogo brata utraciliśmy w obozie koncentracyjnym, więc choć jednego mogiłę chcę znaleźć.

Stefania Lecińska Kawcze, pow. Rawicz

Odкладаł ten list obok innych, które spym stoskiem zalegają szafkę w mieszkaniu p. Tokarskiego. Pan Tokarski jest kierownikiem szkoły w Modłej, we wsi, gdzie na piaszczystym cmentarzyku, wśród białych brzoź spoczywa stu czterdziestu trzech...

- Radłowski Józef!
- Poległ na polu chwały.
- Nowak Zygmunt!
- Poległ na polu chwały.
- Urban...
- Poległ na polu chwały...

Kronikarz 17 Dywizji zapisałby w owym dniu: „zgrupowane w okolicy Modłej oddziały niemieckie zepchnięte zostały w kierunku Sierpowa”.

Sucho, po kronikarsku. Po-

Amnestia w Bułgarii

W związku ze zbliżającym się świętem 20 rocznicy zwycięstwa rewolucji socjalistycznej w Bułgarii, z inicjatywy KC BPK i Rady Ministrów, Prezydium Zgromadzenia Ludowego LRB wydało dekret o amnestii.

Amnestia objęła połowę

skazanych. Nie dotyczy ona osób skazanych za ciężkie przestępstwa oraz recydywistów.

Prezydium Zgromadzenia Ludowego wydało również dekret w sprawie przywrócenia praw obywatelskich uwolnionym osobom.



9 bm. przypada 20 rocznica wyzwolenia Bułgarii przez Armię Radziecką. Naród bułgarski obchodzić będzie uroczystości swe święto narodowe — 20-lecie budownictwa socjalizmu, pięknego rozwoju gospodarczego i kulturalnego kraju. Na zdjęciu: osiedle robotnicze w miejscowości Rudozem.

dobnie zresztą napisalby w niedalekim Lesmierzu, czy Tumie, skąd widać dziś kołpiniarne hałdy Łęczycy. W Tumie legło ich ponad dwustu...

- Ych Władysław!
- Poległ na polu chwały.
- Cieślak Adolf!
- Poległ na polu chwały.
- Pszenniczny Józef!
- Poległ na polu chwały...

Rozłożyste lipy chronią przed słońcem mogiły udekorowane brzozywami krzyżami. Na niektórych wiszą rdze więcej hełmy — dziurawe, popękane.

Nieopodal drogi. Czerwona cegła domków. Ogródki pełne barwnych dalań. Sady straszające na ścieżki rumiane jabłka. Wszystko jest takie jak wtedy. Nawet pogoda słoneczna, złotajesienna. Dziś trudno sobie wyobrazić tę spokojną, cichą wieś w ogniu baterii z pionącym szeregiem domostw. A przecież tu właśnie z obrośniętych rumiankiem między podrywała się trzykrotnie polska tyraliera i trzy razy zapadała w kartofliśka, przylatana ogniem niemieckich dział, kierowanych przez obserwatora, usadowionego na szczycie średniowiecznej kolegiaty. Rozwścieczeni niepowodzeniem żołnierze Wehrmachtu wyciągnęli wówczas z piwnic trzydziestu mężczyzn. Tu miał złożyć krwawą daninę za to, iż myślał, czuł i działał po polsku. Koncentryczny atak piechoty ocalił zakładników. Obróć Kubasa, którego wcześniej spalono żywcem w stodole...

- Pogorzelec Marian!
- Poległ na polu chwały.
- Kurawa Lucjan!
- Poległ na polu chwały.
- Grzęda Mieczysław!
- Poległ na polu chwały...

Uchodzący z Łęczycy sztab 46 pułku niemieckiego doniósł dowództwu swej dywizji, że: „Die Polen greifen an in der ganzen Breite unseren Kampfabschnittes...”

„— Polacy nacierają na całej szerokości naszego odcinka...”

Atak zaś szedł od strony Topoli Królewskiej, po tzw. „grobli śmierci”. Unurzani w błocie, w które wbiwały ich salwy artylerii i serie karabinów maszynowych, żołnierze wdierali się na szosę i w dzikim wyścigu ze śmiercią, dopadali pierwszych zabudowań przedmieścia. Tu, w wąskich uliczkach i zaułkach podwórek walczono na kolby, bagnety, noże... Było zbyt ciasno, aby rozwinąć jakieś zorganizowany szlak. Bito się więc tym zajadziej — z chłopskim uporem i pasją. Ukrytą w walczącej się szopie

(Dalszy ciąg na str. 3)

Znaszli ten kraj?

Na północ od Łodzi

Dziwne jest to miasto. Dziwne i urzekające. Bogate w uroki, historie, a tak mało znane. Koszalin...
Przed 750 laty książę pomorski Bogusław II nadał wieś Koszalin, leżącą na ważnym szlaku komunikacyjnym, zakonowi norbertanów w Białoboku. Jako miasto, Koszalin wszedł do historii z przywilejem lokacyjnym w 1266 roku, zajmując zaledwie 3 tys. móg obszaru. Epidemie dżumy, jakie nawiedziły miasto w 1535 i w 1585 roku pochłonęły 2900 ofiar, czyli około 50 proc. mieszkańców miasta. To właśnie klęski epidemii i pożarów — jak podają źródła — spowodowały, że w 1671 r. Koszalin liczył zaledwie 80 osób.
W pierwszej połowie XVIII w. miasto zostaje odbudowane, załadnia się. Mimo tworzenia się tutaj w I połowie następnego stulecia zaczątków przemysłu i szeroko rozwijającego się handlu miasto nie przekracza swoich granic poza obręb średniowiecznych murów. Dopiero następne lata przyniosły radykalną zmianę. Nie jest to jednak rezultat rozwoju gospodarczego. Koszalińskie, jak całe Pomorze Zachodnie, stawało się bastionem militarystyki niemieckiej. Prowincja Przygraniczna, czyli tzw. Grenzmark stawała się wielkim placem budowy

obiektów wojskowych, strategicznych. Militarystyczne tradycje Fryderyka Wielkiego przejmują godny naśladowca — Hitler. Tutaj właśnie rozpoczyna się wielkie przygotowanie do napaści na Polskę. Rozpoczyna się budowa dróg strategicznych, setek koszar, lotnisk, bunkrów, skąd ruszyły pierwsze hordy hitlerowskie przed 25 laty. Powstaje też słynna Linia Pomorska (Pommernstellung) zwaną potocznie Walem Pomorskim; rozbudowana i umocniona w 1944 r. w celu powstrzymania druzgocących uderzeń Armii Radzieckiej. Dalej już znamy...
W 1939 r. liczba ludności Koszalina wynosiła około 35,5 tys. mieszkańców, ale miasto i jego okolice — poza rolę strategiczną, jaką mu wyznaczył — nie stanowiło żadnego ośrodka kulturalno-gospodarczego. Prawdziwy rozkwit przyniosły miastu lata powojenne, lata, w których miasto nazwanemu uprzednio „Koeslin” przywrócono jego dawną nazwę Koszalin. W tym stwierdzeniu nie ma nic z przesady. Powojenny Koszalin, to miasto, które już w 1955 r. przekroczyło liczbę ludności z 1939 r., które w 1950 r. zostało stolicą województwa.
Jak przystało więc na nową stolicę województwa, która zawiaduje obszarem 17.974 km kw. zamieszkałym przez

ponad 725 tys. mieszkańców (w okresie do 1939 — 793 tys.) i posiada dwa największe: co do wielkości powiaty w kraju (pierwsze miejsce zajmuje powiat białostocki, drugie szczeciński, trzecie walecki) od 1950 roku — do dziś Koszalińskie legitymuje się największym wskaźnikiem urodzin w kraju. W pierwszych 12 latach gospodarowania na ziemi koszalińskiej zawarto 81,5 tys. małżeństw, a urodziło się prawie 296 tys. dzieci.
Dziś po blisko 20 latach życie na tej ziemi ustabilizowało się. Z każdym miesiącem miasto pięknieje, nabiera rozmachu. Pięknie odbudowane Stare Miasto, ciekawa architektura nowych osiedli, bloków, pawilonów, dworców; słowem piękny, pełny rozwój idzie w parze ze wzrostem znaczenia miasta, tak pod względem gospodarczym, jak i kulturalnym. Dziś nikt z mieszkańców tego miasta nie wyobraża sobie życia bez Batoryckiego Teatru Dramatycznego im. J. Słowackiego z dwiema scenami w Koszalinie i Słupsku, bez ambitnego Teatru „Dialog”, mieszczącego się w pięknie odrestaurowanym Domku Kąta, bez orkiestry symfonicznej, bez muzeum. Słowem — pięknieje to miasto, pięknieje ziemia koszalińska.
MARIAN ZDROJEWSKI

